

עין משפט
גר מצוה

ורתנן לא הספיק ליתנו לו בוי, תימה ללא מייתי מתני' דבהמה והזקינה עבדים והזקינה דמשלם כשעת הגזילה לקמן (דף טו:). ואפי' ר"מ לא פליג אלא בעבדים לתיכא למימר דלדבריהם דרבנן קאמר להו כדבעי למימר לקמן (דף טז:). דהא ר"מ אית ליה דשניו קונה גבי נותן זמור לזבוב (לקמן ק:). ועוד הא קתני גזל מטבע ונסדק משלם כשעת הגזילה (לקמן טו:). וי"ל דכל הני הוי מאי למימר דהוה קתם ואח"כ מחלוקת דפליגי לקמן (ק:). ר"מ ור"י ט' זבזבו לו אדום וזבבו שחור ואע"ג דטעמא דר' יהודה לא משום דסבר שניו אין קונה כמו שאפרש לקמן (ט) מ"מ היינו יכולים לדחות כן אצל ההיא דלא הספיק ליתנו אין לדחות דלפ"י הוי קתם צדלא מסכת ומחלוקת בנסכת אחריתי אית ליה לר' יוחנן הלכה כקתם משנה:

יא א מיי פ"ב מהל' גולה
ואזדה הלכה ב עיין
בהשגות ובימי' סמך עשין
עג טושיע ח"מ ק"י שסכ
סתי ב:
יב ב מיי שס ה'י י סמך
שס טושיע ח"מ ק"י
שס סתי ה:
יג ג מיי פ"א מהל' גולה
ואזדה הלכה ב יו פ"ד
מהל' גולה וזה הלכה ה
סמך לאין קבנ ועשין עג
טושיע ח"מ ק"י שסו סתי
ב:
יד ד מיי פ"ד מהל' גולה
וליה הלכה ה סמך
לאין קבנ טושיע י"ד ק"י
קשא סתי ז:
טו ה ו ז טושיע ח"מ ק"י
שסו סתי ב:
טז ח ח מיי פ"א מהל' גולה
ואזדה הל' יג
סמך עשין עג טושיע ח"מ
ק"י שסו סתי ב:
ל

מוסר רש"י

הלכה כקתם משנה. רבי הוא סדר התענה ובערה דברי מסך וישו ובעיניו שאלן סתם ולא הזכיר שם אומרו עליהן כדי שלא יהו שניין ממי יחד ונאלץ מאלו גטו מפ' המיוסרם וישו ממוסר (ביצה ב:). לא הספיק ליתנו לו. להלכות הגזול (גטיל טו:). עד שבעברו. יתבאר לו (וחזיון קתה). פטור. דקנייה בשניו דהוה ליה כמחוק מתנת הכונה ליה שאלן (טו) ודמיט נמי לא משלם ללא גזל גומר הוה, ללא מטא ליהה (גטיל ז:). דאין כוון יכול להיטו בגין דיכול לומר אלחר אמננו, אצל קודם שלכננו מי שחטפו וזה טו (גטיל טו:). אינהו הוא דלא הא אביהם חייב להחזיר. כדמלך רבה כהגזול כמתא (ק"ב). ותי אהן עמן לדידיה הוא דלדבריהם כמתא אהרל ליה דמי כדקן, דספייה דקרא חרישה קאו, אל תקח ואל לקחית תחור, אצל גזריה לא אהר (ב"ב טו:). בורות שחין ומערות. שמתכסין בסן מים וזכריה מהן וצ"ק (לעיל ז:). מפרש מאי זכרי ונחלי שיה ומלי מערה (ביצה ב: טו:).

רבינו חננאל

אמר ר' יוחנן דבר תורה גולה המשתנת, כגון שגול עצים משופין ועשין כלים דאיפשר לפרקן והוא שינוי הדרר למילתיה וכיוצא. הגולה עצמה חוזרת בעיניה שני והשני את הגולה אשר גזל, מכל מקום, ועשו דברי תקנה להיות נוטל דמים מפני תקנת שביין. מעשה האחר שביקש לעשות תשובה אמרה לו. אשתו אם אתה עושה תשובה אפילו דמי אבנט אינו שלך ונמנע ולא עשה תשובה, באותה שעה אמרו הגולנין ומלוו ברבית שהחזירו אין מקבלין מהן וכל המקבל מהן אין רוח חכמי נוחה הימנו. אמר ר' יוחנן בימי רבי נשנית

אמרו הלכה כרבי שמעון בן אלעזר. כלומר הכי אמר שמואל יש שאומר הלכה כרבי שמעון בן אלעזר וליה לא סבירא ליה: **הנשפטים**. אע"פ שנשתנה חוזרת בעיניה כמות שהיא עכשיו ואפי' השפחה דשניו לא קני: ואל"ס משנפנו. דקתני ללא משלם כלים אלא דמי עלים אלמלא קני בשניו: **עד שלכננו פטור**. לגמרי והכל תקנת השנים אינה ואפי' הכי קני בשניו: **מסניסין מוקי לה רבי יוחנן בגזול עלים משופים כו'**. משום הכי קאמר רבי יוחנן דטעמא משום תקנת השנים הוא דשניו כי האי לאו שינוי הוא: **אין רוח חכמים נוחה הימנו**. אין רוח חכמה וחסידות בקרבן: **אין חייבין להחזיר**. דכתיב והשיב את הגולה אשר גזל והני לא גזול מידי דקנייהו בשניו רשות וקסבר רשות (ב) יורש כרשות לוקח דמי: **המסויים**. דבר הניכר לרזים זו היא שגזל פלוני והניחה ליורשו: **צנוטה מעשה עמך**. זה לא עשה מעשה עמו ואין חייבין בכבודו: **רב פנחס**. צנומת צקודש (מגינה טו:). ואי לא גזול לא גזול. ואמאי קרי להו גולנין: **אע"פ שגבו וכל שכן לא גבו דמקריעיה שטרא: הרועים**. גולנים הס לרעות בזמנות בשדות אחרים: **גזאים**. של מלך לגבות כסף גולגלתא וארנוטא ושקלי טפי: **שפונסא קשה**. שגזלו הרבים ואין יודעים למי להחזיר: **ומחזירין למידין**. למי שמכיר שלו שגזלוהו: **מיום שיחין ומערוס**. להכניס כסן מים לשמות דהו זכר הלחך לכל ויהנו מהן הנוגלים. אלמלא אהדורי בעי: **קודם סקנה**. שנימי רבי נשנית משנה זו דמחייב למהדר: גוללה

תורה אור השלם

1. וזהו כי חטא ואשם והשיב את הגולה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אהו או את האבדה אשר מצא: ויקרא ב ג אלהים לא תקבל וְיָשִׂיב בְּעַמְּךָ לֹא תֵאָר: שמות כב כו

גלוין הש"ס

רש"י ד"ה אין רוח חכמים כו' אין רוח חכמה. ע"י מושיע פ"ג משנה י' לדבות:

רבינו חננאל (המשך)

משנה זו. ומתביין עליה (הגיה) להן אביהן מנות של רבית אף של רבית שדויעין שהן של רבית אין חייבין להחזיר. הן אין חייבין להחזיר הא אביהן חייב להחזיר. ופרקינן אביהן אינו חייב להחזיר וכל שכן בנזי, ומשום דבעי מיתנא סופא בדידהו, (הגיה) להן אביהן פרה או שלית גילה וכל דבר המסויים חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן, והוא עשה תשובה ולא הספיק להחזיר, ואף על פי שאין מקבלין מהן עד שמה, כיון שהן גולה קיימת בניו חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן, תנא נמי יורש בדידהו. וכיון שאין מקבלין מהן למה מחזירין. ומוקמינן לה כדי לצאת ידי שמים. ומתביין, הרעין והגבאין והמוכסין תשובתן קשה וכול'. ואסיקנא לשמעתא כולה לאחר תקנה וכו' עשו תקנה בגולה שאינה קיימת אבל גולה קיימת הדרא בעינה.

כאן

(א) לעיל טו: (ב) גשמת מו. וס"ג, (ד) מולין קלה. לעיל טו: ג: (ה) מוס' שפיעים פ"ח, (ו) ז"מ סב' מוס' (ז) גשמת לו. וס"ג מריס כח: (ח) ז"מ ממת ח"ה. יבמות כב: סנהדרין פה. יב"ב ד. מסת ח"ה. (ט) מגינה כו. (י) ז"מ סב', (יא) מוספתא דבימי פ"ח, (יב) צילה מנו. ע"כ, (יג) במוס' ר"פ איתא, דלכננו לו אלוס. וכו'.

תורה אור השלם

1. וזהו כי חטא ואשם והשיב את הגולה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אהו או את האבדה אשר מצא: ויקרא ב ג אלהים לא תקבל וְיָשִׂיב בְּעַמְּךָ לֹא תֵאָר: שמות כב כו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אין חייבין וכו' וקסבר רשות. כי"ע על כפי' כמלה רש דף ק"ב: (ב) תוס' ד"ה ותן וכו' שאפרש לקמן. כי"ע דף ט' ע"ב ד"ה בשנת לפי פ"ח: (ג) ד"ה אף עשה וכו' כפי' ריבין שפרש למורא יתכן לירא את ה' שיש לו להחזיר מילתא:

גלוין הש"ס

רש"י ד"ה אין רוח חכמים כו' אין רוח חכמה. ע"י מושיע פ"ג משנה י' לדבות:

רבינו חננאל (המשך)

משנה זו. ומתביין עליה (הגיה) להן אביהן מנות של רבית אף של רבית שדויעין שהן של רבית אין חייבין להחזיר. הן אין חייבין להחזיר הא אביהן חייב להחזיר. ופרקינן אביהן אינו חייב להחזיר וכל שכן בנזי, ומשום דבעי מיתנא סופא בדידהו, (הגיה) להן אביהן פרה או שלית גילה וכל דבר המסויים חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן, והוא עשה תשובה ולא הספיק להחזיר, ואף על פי שאין מקבלין מהן עד שמה, כיון שהן גולה קיימת בניו חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן, תנא נמי יורש בדידהו. וכיון שאין מקבלין מהן למה מחזירין. ומוקמינן לה כדי לצאת ידי שמים. ומתביין, הרעין והגבאין והמוכסין תשובתן קשה וכול'. ואסיקנא לשמעתא כולה לאחר תקנה וכו' עשו תקנה בגולה שאינה קיימת אבל גולה קיימת הדרא בעינה.

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן

כאן